

A felnőtt tanulás módszerei

Márkus Edina – Takács-Miklósi Márta – Barabási Tünde

Debreceni Egyetem - Debreceni Egyetem - Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Háttér

A felnőtt tanulás eredményességének feltétele, hogy ismerjük a hallgatók igényeit, tanulási sajátosságait (kedvelt formák, módszerek, tananyag típusok). Ehhez leghessen a képzési tartalmat, a tanulási formákat igazítani.

Nem előzmények nélküli a felnőtt tanulók kutatása. Több hazai és nemzetközi munka /McClusky (1974), Cross (1981), Török (2006), Györgyi (2003), Kerülő (2008), Engler, 2014)/ foglalkozik a felnőtt tanulók aktivitásával, motivációjának, a tanulás akadályainak vizsgálatával, ezek megismerése alapul szolgált a vizsgálatunkhoz.

A kutatásunk során a motivációkat és akadályokat vizsgáltuk, valamint a felnőtt tanulás formáira, módszereire, igényeire, a tanultak hasznosíthatóságára fókuszáltunk.

Kvantitatív kérdőíves felmérést végeztünk saját készítésű kérdőívvel, válaszadóink Szlovákiából, Ukrajnából, Romániából és Magyarországról voltak, 557 fő. Kutatásunkban a válaszadók a partnerintézményeinkkel kapcsolatban álló felnőttek, elérési mintának nevezhető a mintánk, nem reprezentatív, azonban a fő célunkat, hogy megismerjük a szervezetek hatókörében lévő felnőttek tanulási jellemzőit, elérhettük vele. Az adatelemzés során egy- és többváltozós statisztikai eljárásokat alkalmaztunk.

A poszter a felnőtt tanulás módszertanára vonatkozó kérdésekre adott válaszok elemzését foglalja össze, elsősorban az eszközhasználatra, tanulási módokra, módszerekre vonatkozókat.

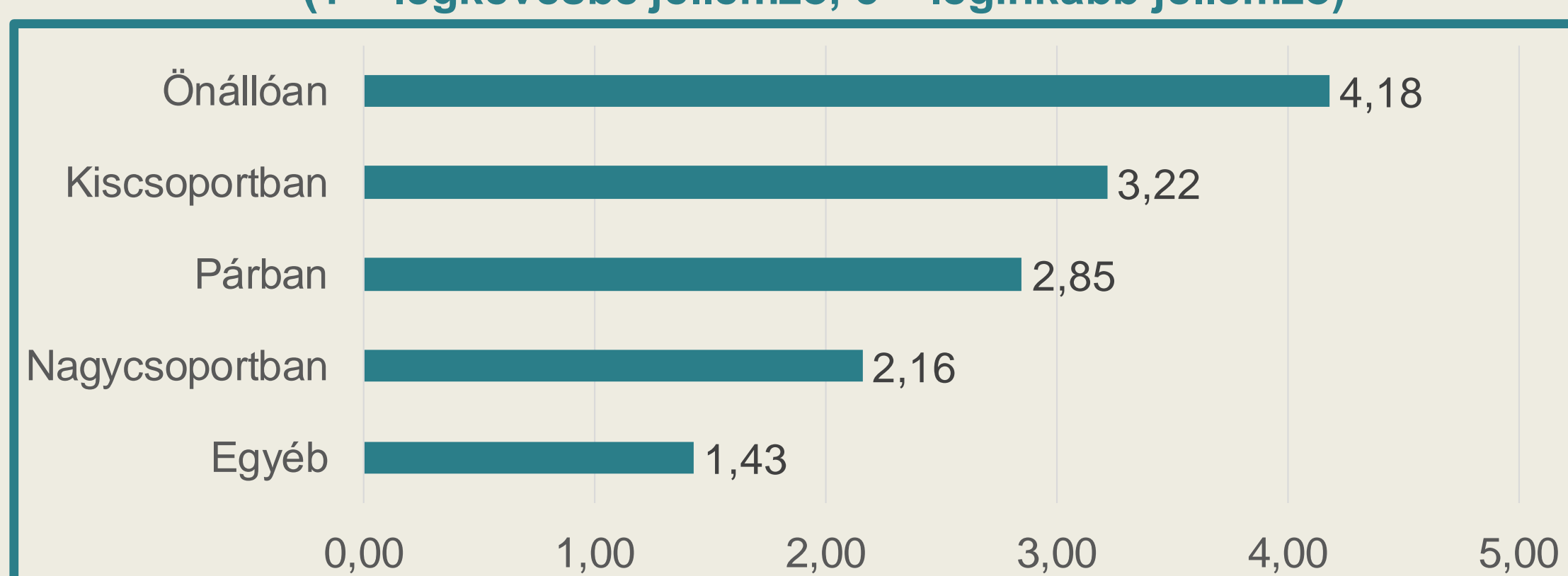
A felnőttkori tanúláshoz használt eszközök (1 – legkevésbé jellemző, 5 – leginkább jellemző)

Tanulás szervezése

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy a válaszadók tanulás szervezése szempontjából hogyan tanulnak szívesen, itt igen magas átlagot kapott az egyéni tanulás. Ennek hátterében az állhat, hogy erre van lehetőségük is a felnőtteknek a körülményeik miatt, de az is, hogy a középfokú oktatási rendszer is erre szocializálja a tanulásban résztvevőket.

A tanulás szervezését tekintve hogyan tanul szívesen? (1 – legkevésbé jellemző, 5 – leginkább jellemző)

Összegezve

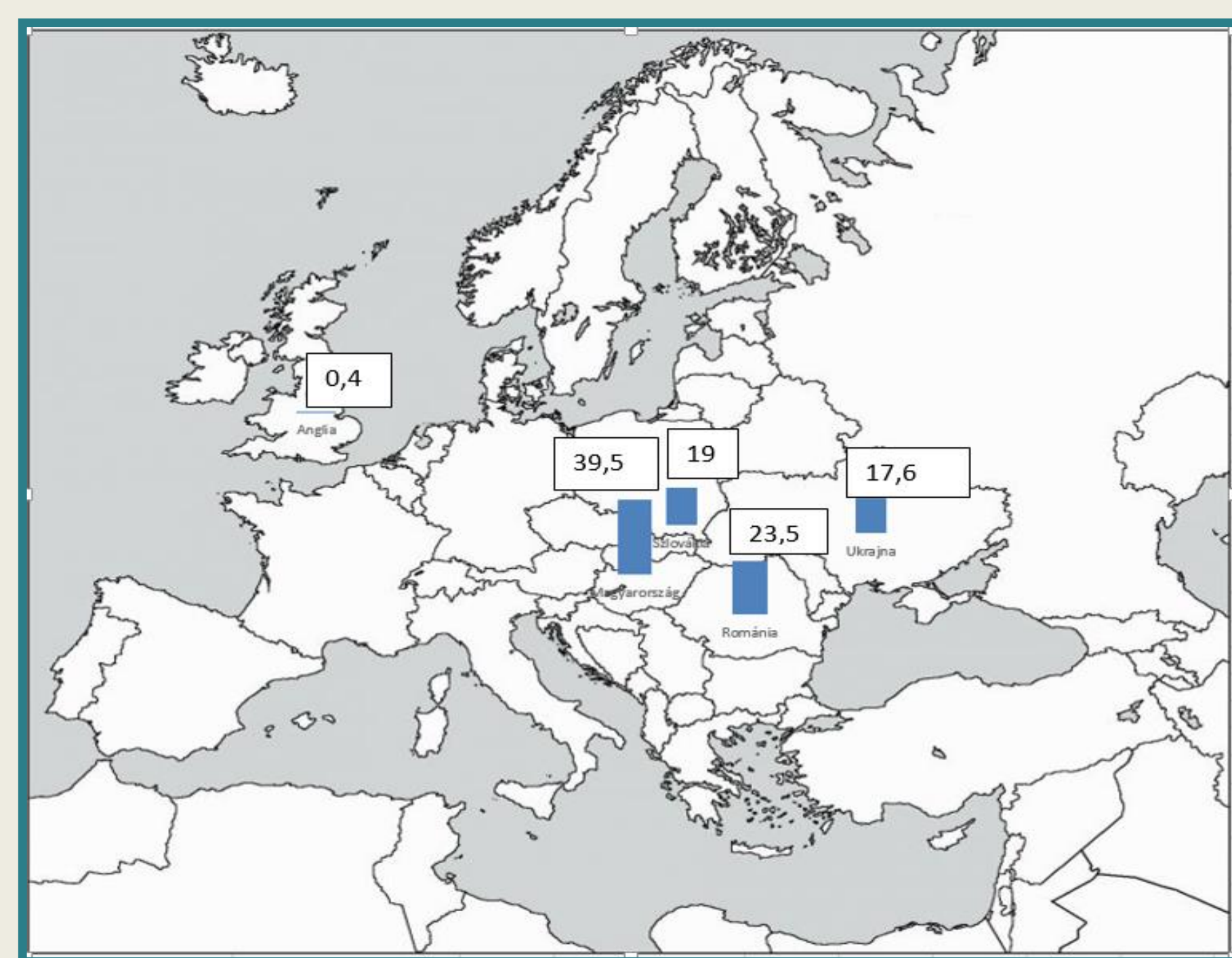
A módszertani kérdéseket illetően országspecifikus jellemzők nem voltak.

Fontos tapasztalat volt, hogy a válaszadók jelentős része jellemzően önállóan tanul, tehát az önálló tanulókat segítő eszközöket érdemes kidolgozni számukra, ha támogatni szeretnénk a tanulásukat (interaktív tananyagok, videó tutoriálok, appok stb.).

Az eszközhasználatban az életkornak nem volt szerepe.

A résztvevők központi módszerek mellett, pl. megbeszélés, fontosak nekik a hagyományos előadók központi módszerek pl. szemléltetés, előadás.

A kitöltők megoszlása országonként (%)

Eszközhasználat

Megkérdeztük, hogy a felmérésben résztvevők milyen eszközöket vesznek jellemzően igénybe a tanulásuk során. 1-5-ig kellett értékelniük az egyes eszközök használatát. A legjellemzőbb az internethasználat volt, de a könyv, számítógép és tankönyvek is 3,5 feletti átlaggal szerepeltek.

Az eszközhasználat itemeiből három markáns faktor rajzolódik ki, a számítógépes eszközök, az elektronikus eszközök (rádió, televízió, cd, dvd) és a hagyományos eszközök.

Érdekes módon az életkornak nem volt meghatározó szerepe az eszközválasztásban, nem jellemző, hogy fiatalabbak használnák nagyobb arányban a számítógépes eszközöket.

Felnőttkori tanúláshoz használt eszközök

	számítógépes eszközök	elektronikus platformok	hagyományos eszközök
Internetet (pl. online böngészés és online anyagok)	,825	,031	,185
Számítógépet (pl. számítógépes oktatóprogramot)	,782	,167	-,031
Multimédiás/ távoktatási tananyagot	,573	,176	,041
Televízió- / rádióműsort	,085	,894	,059
CD /DVD filmet, programot	,334	,739	,094
Újság- és folyóiratcikkeket	,077	,509	,479
Tankönyvet	-,026	,093	,808
Egyéb könyveket, nyomtatott anyagokat	,165	,060	,790

Oktatási módszerek

Az oktatási módszereket tekintve legmagasabb átlagot egy résztvevők központi módszer, a megbeszélés kapott. Amelyben érvényesülhet a felnőttek korábbi élet- és szakmai tapasztalata, már előzetesen megszerzett tudása. Azonban ezt a szemléltetés és előadások módszerei követik, amelyek elsősorban az előadóra fókuszálnak. Az aktivizáló módszerek (kiscsoportos munka, tréning, szituációs módszerek) csak ezek után következnek. Az a feltevés igen népszerű a felőttoktatás módszertanával foglalkozók körében, hogy a felnőttek inkább a résztvevők központi, aktivizáló módszereket részesítik előnyben. Ez a mi válaszadóink esetében nem mutatkozott meg egyértelműen. Ennek számos oka lehet, egyrészt az, hogy milyen tartalmakra gondoltak a felnőtt tanulási folyamatok esetében (bizonyos tartalmak, elméleti, új ismeretek előadók központi módszerekkel adhatók át eredményesebben), másrészt az is, hogy milyen módszerekkel, milyen előzetes tapasztalataik voltak, vagy voltak-e már egyáltalán.

Az oktatási módszereket tekintve mely módszerrel tanul szívesen? (1 – legkevésbé jellemző, 5 – leginkább jellemző)

Cross, Patricia (1981): Adults as Learners. Increasing Participation and Facilitating Learning. San Francisco, Jossey-Bass

Engler Ágnes (2014): Hallgatói metszetek. A felsőoktatás felnőtt tanulói. Debrecen, CHERD-H

Györgyi Zoltán (2002): Tanulás felnőttkorban. Budapest, Oktatáskutató Intézet

Kerülő Judit (2008): A felnőttek tanulási motivációja. In Juhász Erika (szerk.): Andragógia és közművelődés. Felnőtteknevelés, művelődés. Acta Andragogiae et Culturae sorozat 21 Debrecen, Debreceni Egyetem 177-186.

McClusky, Howard Y. (1974): Education for aging: The scope of the field and perspectives for the future. In S. Grabowski & W. D. Mason (Eds.), Learning for aging (324-355). Washington, DC: Adult Education Association of the USA

Török Balázs (2006): Felnőttkori tanulás – célok és akadályok. Educatio, 2. sz. 333-347 p.